21 501-08 Milieuraad

Nr. 1062 Brief van de minister van Economische Zaken en Klimaat

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 oktober 2026

Met deze brief ontvangt uw Kamer het verslag van de informele Raad Algemene Zaken (“RAZ”) – Cohesie die op 14 en 15 september jl. plaatsvond in Dublin.

De minister van Economische Zaken en Klimaat,
H.G. Herbert

Verslag informele Raad Algemene Zaken (RAZ) – Cohesie 14-15 september 2026

Tijdens deze informele RAZ-Cohesie is gesproken over hoe het cohesiebeleid kan worden ingezet om de regionale concurrentiekracht in de Europese Unie te versterken en over mogelijke uitdagingen bij de implementatie van het voorgestelde resultaatgerichte financieringsmodel voor de Nationale en Regionale Partnerschapsplannen (NRPP) onder het volgende Meerjarig Financieel Kader (MFK). Er was één tafelronde waarin lidstaten werd gevraagd om in hun interventie op beide onderwerpen te reflecteren.

De discussie werd voorafgegaan door een presentatie van de President van de Europese Rekenkamer (ERK). De ERK wees erop dat de integratie van verschillende bestaande programma’s in één NRPP niet automatisch zal leiden tot een vermindering van de administratieve lasten, maar ook kan resulteren in een verplaatsing daarvan. Daarbij benadrukte de ERK dat het resultaatgericht financieringsmodel niet ten koste mag gaan van de controleerbaarheid en verantwoordingsplicht van EU-middelen. Veel lidstaten, waaronder Nederland, verwelkomden de beweging naar een meer resultaatgerichte EU-begroting, maar spraken tegelijkertijd hun zorg uit voor risico's op een dubbele verantwoordingsstructuur en benadrukten het belang van duidelijke afspraken over auditcriteria aan de voorkant. Een paar lidstaten pleitte voor behoud van een op kosten gebaseerd systeem naast het nieuwe resultaatgerichte financieringsmodel.

Lidstaten waren het erover eens dat het cohesiebeleid een bijdrage moet en kan leveren aan versterking van het Europese concurrentievermogen. Er was brede consensus in de Raad dat hierbij moet worden uitgegaan van een plaatsgebonden aanpak en dat investeringen in menselijk kapitaal een essentieel onderdeel zijn van het versterken van de concurrentiekracht van regio’s en de Unie als geheel. Nederland pleitte samen met enkele andere gelijkstemde lidstaten voor nog meer focus op strategische EU-prioriteiten binnen het cohesiebeleid. Een grote groep zuidelijke en oostelijke lidstaten benadrukte daarentegen dat meer focus op deze nieuwe prioriteiten niet ten koste mag gaan van de klassieke convergentiedoelstellingen van het cohesiebeleid.

Een ander thema dat vaak terugkwam tijdens de bespreking was de balans tussen voldoende flexibiliteit en voorspelbaarheid in de programmering van de NRPP's. Een aantal gelijkgestemde lidstaten benadrukte samen met Nederland het belang van voldoende flexibiliteit om gedurende de looptijd van het NRPP in te kunnen spelen op nieuwe uitdagingen. Andere lidstaten benadrukten juist dat het cohesiebeleid zich moet blijven richten op lange termijn investeringen en dat een bepaalde zekerheid in de beschikbare financiering daarbij belangrijk is. Dit pleidooi werd ondersteund door de ERK. Een aantal lidstaten dat momenteel veel cohesiemiddelen ontvangt, deed concrete voorstellen om meer zekerheid af te dwingen door te pleiten voor een geoormerkt cohesiebudget budget in de NRPP's en verlaging van het flexibele deel binnen de landenenveloppes van het NRPP.

Tot slot vroeg Nederland in de Raad aandacht voor het belang van aanpassing van de Europese definitie van Onderneming in Moeilijkheden (OIM), zodat het toekomstig cohesiebeleid ruimte biedt om ook te investeren in innovatieve startups en scale-ups die momenteel als gevolg van de staatssteunregels niet kunnen worden ondersteund.